

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

20 14 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вступ до спеціальності

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки 6.130102 «Соціальна робота»

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність _____

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____

(шифр і назва спеціальності)

інститут, факультет, відділення Інститут людини

(назва інституту, факультету, відділення)

Робоча програма «Вступ до спеціальності» для студентів за напрямом підготовки
«Соціальна робота»

Розробники: Н.Є. Тимошенко, кандидат педагогічних наук, старший викладач
кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри соціальної педагогіки та
соціальної роботи

Протокол від «28» серпня 2014 року №9

Завідувач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи

_____ (Т.Г. Веретенко)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

напрямок підготовки 6.130102 «СОЦІАЛЬНА РОБОТА»

(освітньо-кваліфікаційний рівень *«бакалавр»*)

за вимогами кредитно-модульної системи

Київ 2014

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

«ПОГОДЖЕНО»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

_____ О.Б. Жильцов
«___» _____ 2013 р.

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою Інституту людини

протокол № 1 від 29.08.2013 р.
Учений секретар _____ Т.В. Мельніченко

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

напрям підготовки 6.130102 «СОЦІАЛЬНА РОБОТА»

(освітньо-кваліфікаційний рівень *«бакалавр»*)

за вимогами кредитно-модульної системи

Програма розглянута і перезатверджена
на засіданні кафедри соціальної педагогіки та соціальної
роботи,

протокол № 1 від 29 серпня 2013 р.

завідувач кафедри _____ Т.Г. Веретенко

Київ 2013

УДК 364
ББК 60.9(4 Укр)
Т 76

Вступ до спеціальності : програма навчальної дисципліни / уклад.
Н. Є. Тимошенко. – К. : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2013. – 33 с.

Укладач: Наталія Євгенівна Тимошенко, викладач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, кандидат педагогічних наук.

ББК 65.9(4 Укр)
© Тимошенко Н.Є.
© Київський університет імені Бориса
Грінченка, 2013

ЗМІСТ

Пояснювальна записка

Структура програми навчальної дисципліни

I. Опис предмета навчальної дисципліни

II. Тематичний план навчальної дисципліни

III. Програма

Змістовий модуль I.

Я – студент

Змістовий модуль II. Професійна діяльність соціального працівника

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Вступ до спеціальності»

V. Плани семінарських занять

VI. Завдання для самостійної роботи

VII. Карта самостійної роботи бакалавра

VII. Індивідуальна науково-дослідна робота (навчальний проект)

VIII. Система поточного та підсумкового контролю

IX. Методи навчання

X. Методичне забезпечення курсу

XI. Рекомендована література

Основна

Додаткова

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Вступ до спеціальності» є нормативним документом КУ імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою соціальної педагогіки та соціальної роботи на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану для спеціальності «Соціальна робота» денної форми навчання.

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати бакалавр відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Вступ до спеціальності», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Курс «Вступ до спеціальності» підготовлений для студентів за спеціальністю «Соціальна робота».

В умовах формування інноваційного суспільства функціональними особливостями освіти виступає не тільки здатність надавати тим, хто навчається, певний обсяг знань та навичок, але й підвищувати здатність до сприйняття та використання на практиці нових наукових ідей, формувати новаторські здібності, ініціативу тощо.

До сучасного студента вищого навчального закладу висуваються високі вимоги щодо свідомого підходу до процесу навчання, розуміння системи організації навчального процесу, місця та значення самостійної роботи в даному процесі. Потенційні можливості студента можуть в повній мірі проявитися і реалізуватися лише при раціональній самоорганізації навчальної діяльності: умінні планувати свою роботу, володіти прийомами економії часу, техніки та гігієни розумової праці тощо. Враховуючи при цьому знання своїх особистісних якостей, позитивних сторін своєї особистості та її недоліків. До цього виду діяльності майбутнього соціального педагога готує змістовий модуль 1 «Я - студент».

Завдання побудови відносин між особистістю та суспільством, пошук оптимальних шляхів соціалізації, соціальної захищеності особистості є першочерговим завданням

соціальної роботи. Ця діяльність торкається багатьох сфер у структурі сучасного суспільства, тому підготовка до оволодіння спеціальністю соціального працівника охоплює широке коло теоретичних та практичних завдань, які частково можуть бути розв'язані в процесі вивчення змістового модуля 2 **“Професійна діяльність соціального працівника”**.

Мета курсу – допомогти студентам опанувати основні питання самоорганізації, навчальної діяльності у ВНЗ; ознайомити студентів із засадами соціальної роботи, особливостями її розвитку в Україні, відмінностями у роботі з різними групами клієнтів, які потребують соціальної підтримки; сформувати гуманістично орієнтований професійний світогляд майбутнього соціального працівника.

Завдання курсу:

- аналіз системи організації навчального процесу у вищому навчальному закладі;
- ознайомлення з формами організації навчання, особливостями самостійної роботи студента;
- сприяння формуванню у студентів умінь наукової організації навчальної діяльності як підґрунтя оволодіння наступною професійною діяльністю;
- сприяння формуванню гуманістично орієнтованого професійного світогляду майбутнього спеціаліста з соціальної роботи, який розуміє потреби та проблеми різних соціальних груп;
- ознайомлення зі сферами діяльності спеціаліста з соціальної роботи як можливими місцями майбутньої діяльності;

Після опанування курсу студенти мають володіти **знаннями** щодо:

- самоорганізації навчальної діяльності, які є підґрунтям ефективного оволодіння наступною професійною діяльністю;
- призначення та функції соціального працівника;
- цінності, принципи, ролі та обов'язки спеціалістів з соціальної роботи;
- кваліфікаційні вимоги до професійної діяльності соціального працівника.

Після опанування курсу студенти мають володіти **вміннями**:

- аналізувати питання реального стану соціального розвитку та соціальної роботи;
- розрізняти та застосовувати критерії професійності соціального працівника,
- формувати особисте бачення процесу становлення та розвитку спеціаліста з соціальної роботи;
- формувати оціночні характеристики компонентів соціальної роботи та характеристики використання спеціальних рис спеціалістів з соціальної роботи.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 72 год., з них 16 год. – лекції, 12 год. – семінарські заняття, 4 год. – індивідуальна робота, самостійна робота – 36 год., модульний контроль - 4 год.

Вивчення студентами навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» завершується заліком.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: процес навчання та виховання студентів вищого навчального закладу в умовах реформування та модернізації системи освіти в Україні, формування особистості фахівця вищої кваліфікації.

Курс:	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>2 кредити</i> Змістові модулі: <i>2 модулі</i> Загальний обсяг дисципліни (години): <i>72 години</i> Тижневих годин: <i>2 години</i>	Галузь знань <i>1301 «Соціальне забезпечення»</i> Назва напрямку: <i>6.130102</i> <i>«Соціальна робота»</i> Освітньо-кваліфікаційний рівень <i>«бакалавр»</i>	Нормативна Рік підготовки: 1 Семестр: 1 Аудиторні заняття: Лекції (теоретична підготовка): <i>16 годин</i> Семінарські заняття: <i>12 годин</i> Індивідуальна робота: <i>4 години</i> Контрольні заходи: Модульний контроль: <i>4 години</i> Самостійна робота: <i>36 годин</i> Вид контролю: <i>залік.</i>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Форми навчання					
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Семінарських	Індивідуальна робота	Самостійна робота
	Витоки і шляхи розвитку Київського університету імені Бориса Грінченка			2			4
	Кредитно-модульна система організації навчального процесу			2		1	4
	Самоорганізація студента як базова умова успішного навчання Методи і прийоми роботи з інформацією			2	2	1	4
	Разом	24	10	6	2	2	12
	Моя майбутня професія			2	2	1	5
	Специфіка професійної діяльності			2	2		5
	Професійний портрет соціального працівника			2	2		5
	Етапи професійного зростання			2	2	1	5
	Компетентнісні виміри моєї професії			2	2		4
	Разом	48	22	10	10	2	24
	Разом за навчальним планом	72	32	16	12	4	36

ІІІ. ПРОГРАМА ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І Я - СТУДЕНТ

Лекція 1. Витоки і шляхи розвитку Київського університету імені Бориса Грінченка (2 год.)

Етапи становлення ідеї університету. Історія розвитку Київського університету імені Бориса Грінченка. Структура університету. Життєвий шлях Б. Д. Грінченка, чиє ім'я носить Університет.

Основні поняття теми: університет, учительські курси, Інститут підвищення кваліфікації, Київський університет імені Бориса Грінченка.

Лекція 2. Кредитно-модульна система організації навчального процесу (2 год.)

Структура та зміст вищої педагогічної освіти. Індивідуальний навчальний план студента. Форми організації навчання: навчальні заняття, виконання індивідуальних завдань, самостійна робота студентів, практична підготовка і контрольні заходи. Основні види навчальних (аудиторних занять): лекція, лабораторне, практичне, семінарське та індивідуальне заняття, консультація. Роль і місце самостійної роботи у засвоєнні студентом навчального матеріалу. Контроль, облік та оцінка знань – найважливіший засіб керування навчальним процесом, якістю навчання та навчальною працею студента. Загальні критерії оцінки знань студентів. Кредитно-модульна система оцінювання знань.

Основні поняття теми: Болонський процес, Європейська культурна конвенція, кредит, навчальний план, навчальна програма, змістовий модуль, індивідуальний навчальний план студента, вищий навчальний заклад, форми організації навчання, аудиторні заняття, лекція, лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття, консультація, самостійна робота студента, контроль, облік та оцінка знань, модульно-рейтингова система оцінювання знань.

Лекція 3. Самоорганізація студента як базова умова успішного навчання.

Методи і прийоми роботи з інформацією (2 год.)

Особливості організації власного часу. Самоспостереження. Стратегії самоорганізації та організації власного часу. Культура навчальної праці студента – уміння планувати навчальну роботу, володіння прийомами економії часу, техніка розумової праці, гігієна розумової праці. Формування навичок слухання, читання конспектування. Особливості конспектування лекцій. Види конспектування. Форми й види усного та писемного мовлення. Ефективність ділового спілкування викладача та студента.

Основні поняття теми: самоспостереження, аналіз, самоорганізація, культура

навчальної праці студента, прийоми економії часу, гігієна розумової праці, комунікація, аудіювання, усне та писемне мовлення, монолог, діалог, полілог, виступ, промова, доповідь, дискусія, диспут, читання, (ознайомлювань, вибіркове, вивчальне), тематичні виписки, тези, конспект, есе, реферат, письмові творчі роботи, список джерел.

Семінар 1. Методи і прийоми роботи з інформацією (2 год.)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Професійна діяльність соціального працівника

Лекція 4. Моя майбутня професія. (2 год.)

Становлення професії соціальний працівник в Україні, визначення поняття “соціальний працівник”, його місце в освітньому просторі, статус; регламентуючі нормативно-правові документи, якими керується фахівець у процесі професійної діяльності. Розглядаються стандарти та освітньо-кваліфікаційна характеристика професії. Охарактеризовано основні вимоги до особистості соціального працівника; визначено професійні знання, уміння, кваліфікаційні вимоги, необхідні для виконання посадових обов’язків.

***Основні поняття теми:** соціальний працівник, посада, кваліфікаційні вимоги, професійні ролі, кваліфікаційні рівні, посадові обов’язки, тарифно-кваліфікаційна характеристика.*

Семінар 2. Роль соціальних працівників у суспільному житті (2 год.)

Лекція 5. Специфіка професійної діяльності (2 год.)

Функціональний аспект діяльності соціального працівника. Специфіка та сфери професійної діяльності соціального працівника, типові завдання діяльності. Професійні ролі, які виконує соціальний працівник у професійній діяльності.

***Основні поняття теми:** функції, професійна діяльність, роль, ролі соціального працівника.*

Семінар 3. Сфери діяльності соціального працівника (2 год.)

Лекція 6. Професійний портрет соціального працівника. (2 год.)

Зміст основних вимог до особистісних якостей соціального працівника (психологічні, морально-етичні, психоаналітичні, педагогічні). Взаємозв’язок між професійними і духовно-моральними якостями соціального працівника. Етика соціального працівника.

***Основні поняття теми:** професійний портрет соціального працівника, теоретичні знання, практичні уміння, особистісні якості, психологічні, морально-етичні, психоаналітичні, педагогічні якості, етика, професійна етика.*

Семінар 4. Етичний кодекс соціальних працівників (2 год.)

Лекція 7. Етапи професійного зростання (2 год.)

Професійне становлення майбутнього соціального працівника у вищому навчальному закладі, підвищення професійного рівня у системі неперервної освіти, сутність процесу неперервної освіти, значення самовдосконалення на шляху до успіху.

***Основні поняття теми:** етапи зростання, освітньо-кваліфікаційні рівні, бакалавр, спеціаліст, магістр, атестація, післядипломна освіта, підвищення кваліфікації, неперервна освіта, самоосвіта, самовдосконалення, професійне самопізнання, професійне самовизначення, професійна самоорганізація, професійна самореалізація, професійне самовдосконалення.*

Семінар 5. Форми професійного самовдосконалення соціальних працівників(2 год.)

Лекція 8. Компетентнісні виміри професії (2 год.)

Підготовка майбутніх соціальних працівників на засадах компетентнісного підходу, який дає можливість переосмислити роль соціального працівника у суспільстві, обґрунтовується необхідність володіння ключовими компетентностями для кваліфікованого професійного вирішення проблем будь-якої складності, дається характеристика ключових компетентностей.

***Основні поняття теми:** компетентнісний підхід, компетенція, компетентність, професійна компетентність, професійні якості соціального працівника.*

Семінар 6. Комунікативна професійна компетентність соціального працівника (2 год.).

Разом: 72 год., лекції – 16 год., семінарські заняття – 12 год., індивід. робота – 4 год., самостійна робота – 36 год., модульний контроль – 4 год., підсумковий контроль (залік) .

Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II				
Назва модуля	Я-студент (54 бали)			Професійна діяльність соціального працівника (110 балів)				
Теми лекцій	Витоки і шляхи розвитку Київського університету імені Бориса Грінченка	Кредитно-модульна система організації навчального процесу	Самоорганізація студента як базова умова успішного навчання. Методи і прийоми роботи з інформацією	Моя майбутня професія	Специфіка професійної діяльності	Професійний портрет соціального працівника	Етапи професійного зростання	Компетентнісні виміри професії
Кількість балів	1	1	1	1	1	1	1	1
Теми семінарських занять			Методи і прийоми роботи з інформацією. (11 балів: 1-за відвідування, 10-за роботу на практичному занятті)	Роль соціальних працівників у суспільному житті (11 балів: 1-за відвідування, 10-за роботу на практичному занятті)	Сфери діяльності соціального працівника (11 балів: 1-за відвідування, 10-за роботу на практичному занятті)	Етичний кодекс соціальних працівників (11 балів: 1-за відвідування, 10-за роботу на практичному занятті)	Форми професійного самовдосконалення соціальних працівників (11 балів: 1-за відвідування, 10-за роботу на практичному занятті)	Комунікативна професійна компетентність соціального працівника (11 балів: 1-за відвідування, 10-за роботу на практичному занятті)
Кількість балів			11	11	11	11	11	11
Виконання завдання для самостійної роботи	Табл. 6.1 (5 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)
ІНДЗ	30 балів(здається наприкінці курсу)							
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота (25 балів)			Модульна контрольна робота (25 балів)				
Розрахунок	194:100=1,94. Студент набрав X балів; Розрахунок: X:1,94=XX балів.							

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I

Я - СТУДЕНТ

Семінар 1.

Тема: Методи і прийоми роботи з інформацією.

План заняття

- I. Робота в малих групах з подальшою презентацією матеріалу
1. Основні етапи сприймання та осмислення навчальної інформації.
2. Особливості роботи з книгою. Види читання.
3. Основні техніки запам'ятовування.
4. Пошук інформації соціально-педагогічного спрямування в Інтернет.

Рекомендована література:

1. Айзенк Г. Проверьте свои способности / Айзенк Г. ; пер. с англ. А. Н. Лука, И. С. Хорола ; предисл. И. С. Хорола. – 2-е изд. – Рига : Виеда, 1992. – 176 с.
2. Вуджек Т. Тренировка ума / Вуджек Т. – СПб : Питер Пресс, 1996. – 288 с.
3. Мороз О. Г. Підготовка майбутнього вчителя: зміст та організація : навч. посіб. / Мороз О. Г., Сластьонін В. О., Філіпенко Н. І. – К. : [б. в.], 1997. – 168 с.
4. Мостова І. Першокурснику: поради психолога / Мостова І. – К. : [б. в.], 2000. – 231 с.
5. Самоорганизация студентов первого курса : учеб. пособ. / П. Е. Рыженков, Е. В. Марусова, Л. М. Хаславская и др. ; под ред. П. Е. Рыженкова. – Новосибирск : Изд-во Новосиб. ун-та, 1990. – 120 с.
6. Я – студент : навч. посіб. / [В. О. Огнев'юк, О. Б. Жильцов, С. О. Караман та ін. ; за заг. ред. В. О. Огнев'юка]. – 2-е вид., доопр. – К. : Київськ. Ун-т імені Бориса Грінченка, 2012. – 224 с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Професійна діяльність соціального працівника

Семінар 2 Роль соціальних працівників у суспільному житті (2 год)

1. Фах соціального працівника в Україні.
2. Напрями становлення соціальної роботи як професії

3. Соціальний працівник: особистість і професія
4. Відносини між соціальним працівником і клієнтом.

Рекомендована література:

1. Капська А. Й. Соціальна робота : навч. посіб. / Капська А. Й. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
2. Капська А. Й. Соціальна робота : технологічний аспект / Капська А. Й. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 352 с.
3. Лукашевич М. П. Соціальна робота: теорія і практика : навч. посіб. / М. П. Лукашевич, Т. В. Семигіна. – К. : Каравела, 2009. – 368 с.
4. Основи соціальної роботи : [навч. посіб.] / за ред. Т. Семигіної, І. Григи. – К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська Академія», 2004. – 178 с.
5. Соціальна робота : [навч. посіб.] : у 3-х ч. / Н. Б. Бондаренко, І. М. Грига, Н. В. Кабаченко та ін. ; за ред. Т. В. Семигіної, І. М. Григи. – К. : «Видавничий дім «Києво-могилянська академія», 2004. – Ч. 1. Основи соціальної роботи. – 178 с.
6. Тюптя Л. Т. Соціальна робота (теорія і практика) : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / Л. Т. Тюптя, І. Б. Іванова. – К. : Україна, 2004. – 408 с.

Семінар 3. Сфери діяльності соціального працівника (2 год.)

1. Соціальний працівник як представник універсального виду діяльності.
2. Конкретизація діяльності соціального працівника виходячи з функцій: прогностичної, діагностичної, попереджувально-профілактичної, правозахистної, соціально-побутової тощо.
3. Сфери діяльності соціального працівника.

Рекомендована література:

1. Вступ до соціальної роботи : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / за ред. Т. В. Семигіної, І. І. Миговича. – К. : Академвидав, 2005. – 304 с.
 2. Лукашевич М. П. Соціальна робота: теорія і практика : навч. посіб. / М. П. Лукашевич, Т. В. Семигіна. – К. : Каравела, 2009. – 368 с.
 3. Основи соціальної роботи : [навч. посіб.] / за ред. Т. Семигіної, І. Григи. – К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська Академія», 2004. – 178 с.
 4. Соціальна робота в Україні : навч. посіб. / І. Д. Зверева, О. В. Безпалько, С. Я. Харченко та ін. ; за заг. ред. І. Д. Зверевої, Г. М. Лактіонової. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 256 с.
 5. Соціальна робота : навч. посіб. : у 7-ми кн. / В. П. Андрущенко, В. П. Бех, М. П. Лукашевич та ін. – К. : ДЦССМ, 2002. – Кн. 2. – 440 с.
- Соціальна робота : навч. посіб. / за заг. ред І. Д. Зверевої. – К. : Науковий світ, 2003. – 300 с.

Семінар 4. Етичний кодекс соціальних працівників (2 год.)

1. Стандарти етичної поведінки і шляхи її впровадження.
2. Особливості взаємодії соціального працівника з клієнтом.
3. Правила взаємодії соціального працівника з організаціями.
4. Стандарти взаємодії з колегами.
5. Права та обов'язки соціального працівника.

Рекомендована література:

1. Бурая Н. П. Соціальна робота : навч. посіб. / Бурая Н. П. – Х. : Ун-т внутрішніх справ, 1996. – 104 с.
2. Етичний кодекс соціальних працівників України: проект // Практична психологія та соціальна робота. 2002. – № 9–10. – С. 85–87.
3. Зверєва І. Д. Соціальна робота з дітьми і молоддю (теоретико-методологічні аспекти) / Зверєва І. Д., Керецман І. В., Пічкарь О. І.. – Ужгород : УжНУ, 2000. – 192 с.
4. Медведева Г. П. Этика социальной работы : учеб. пособ. для студ. высш. учеб. заведений / Медведева Г. П. – М. : ВЛАДОС, 1999. – 208 с.
5. Семигіна Т. В. Введення в соціальну роботу : навч. посіб. / Семигіна Т. В., Грига І. М., Шевчук О. С. – К. : Фенікс, 2001. – 288 с.
6. Соціальна робота : навч. посіб. / за заг ред І. Д. Зверєвої. – К. : Науковий світ, 2003 – 300 с.
7. Соціальна робота в Україні: перші кроки / під ред. В. Полтавця. – К. : "KM Academia", 2000. – 236 с.
8. Федоренко Е. Н. Профессиональная этика / Федоренко Е. Н. – К. : [б. и.], 1983. – 211 с.
9. Этика социальной работы : материалы методологического семинара. – М. : [б. и.], 2000. – 204 с.

Семінар 5. Форми професійного самовдосконалення соціальних працівників(2 год.)

1. Напрями професійного самовдосконалення соціальних працівників
2. Форми професійного самовдосконалення особистості соціального працівника у державних організаціях
3. Форми професійного самовдосконалення особистості соціального працівника у недержавних організаціях

Рекомендована література:

1. Соціальна педагогіка : словник-довідник / [Т. Ф. Алексєєнко, Ю. М. Жданович, І. Д. Зверєва та ін.] ; за заг. ред. Т. Ф. Алексєєнко. – Вінниця : Планер, 2009. – 542 с.
2. Троценко Н. Є. Професійне самовдосконалення соціальних працівників у ресурсних центрах : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05 / Троценко Наталія Євгенівна. – Луганськ, 2011. – 243 с.

3. Шапар В. Б. Сучасний тлумачний психологічний словник / Віктор Борисович Шапар. – Х. : Прапор, 2007. – 640 с.

4. Шмелева Н. Б. Формирование и развитие личности социального работника как профессионала : учеб. пособ. / Наталья Борисовна Шмелева. – М. : Дашков и К, 2006. – 194 с.

Семінар 6. Комунікативна професійна компетентність соціального працівника(2 год.)

1. Професійна компетентність соціального працівника
2. Комунікативні професійно значущі якості соціального працівника
3. Єдність змісту і технологій у формуванні комунікативної компетентності соціального працівника
4. Спілкування як спосіб взаємодії людей: правила спілкування
5. Типи вимог до фахівця як необхідний компонент процесу спілкування

Рекомендована література:

1. Капська А. Й. Соціальна робота : технологічний аспект / Капська А. Й. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 352 с.

2. Комунікативна професійна компетентність як умова взаємодії соціального працівника з клієнтом : навч.-метод. посіб. / А. Й. Капська, Л. В. Долинська, О. Г. Карпенко, В. С. Филипчук ; за ред. А. Й. Капської. – К. : ДЦССМ, 2003. – 87 с.

3. Семигіна Т. В. Введення в соціальну роботу : навч. посіб. / Семигіна Т. В., Грига І. М., Шевчук О. С. – К. : Фенікс, 2001. – 288 с.

4. Соціальна робота в Україні : навч. посіб. / І. Д. Зверєва, О. В. Безпалько, С. Я. Харченко та ін. ; за заг. ред. І. Д. Зверєвої, Г. М. Лактіонової. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 256 с.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Я - СТУДЕНТ

Самостійна робота №1. Витоки і шляхи розвитку Київського університету імені Бориса Грінченка – 4 год.

1. Виконати тест «Перші університети».
2. Проаналізувати віхи становлення та розвитку університету імені Бориса Грінченка. Відповіді запишіть в таблицю.
3. Виписати в таблицю перші університети на теренах України.

(Див. Я – студент : навч. посіб. / [Жильців О.Б., Караман С. О., Левітас Ф.Л., Линьок К. О. та ін. ; За заг. Ред. Огнев'юка В. О.] – К. : Київськ. Ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. – 224 с. – С. 23 – 36.

Самостійна робота №2. Кредитно-модульна система організації навчального процесу – 4 год.

1. Виконати тест до теми «Я навчаюсь за кредитно-модульною системою» навчального посібника «Я – студент» стор. 89 – 90.

(див. Я – студент : навч. посіб. / [Жильцов О.Б., Караман С. О., Левітас Ф.Л., Линьок К. О. та ін. ; За заг. ред. Огнев'юка В. О.] – К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. – 224 с. – С. 71 - 90.

Самостійна робота №3. Самоорганізація студента як базова умова успішного навчання. Методи і прийоми роботи з інформацією – 4 год.

1. Розробити пам'ятку для студента по роботі з книгою
2. Виконати тест до теми «Я – в інформаційному середовищі університету» на стор. 156 навчального посібника «Я – студент» (див. Я – студент : навч. посіб. / [Жильцов О. Б., Караман С. О., Левітас Ф.Л., Линьок К. О. та ін. ; За заг. ред. Огнев'юка В. О.] – К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. – 224 с. – С. 135 - 156.
3. Підготувати реферативне повідомлення на одну з запропонованих тем та розробити план презентації в аудиторних умовах:
 - а) “Основні етапи сприймання та осмислення навчальної інформації”.
 - б) “Особливості роботи з книгою. Види читання”.
 - в) “Основні техніки запам'ятовування”.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Професійна діяльність соціального працівника

Самостійна робота № 4

Скласти таблицю тезаурусу професії «Соціальний працівник»: професія, соціальний працівник, не менше трьох джерел на визначення, функції, функції соціального працівника,

автор	поняття	визначення	джерело
-------	---------	------------	---------

Самостійна робота № 5

Розробити буклет «Моя майбутня професія – соціальний працівник»

Самостійна робота № 6

Написати есе на тему “Професійний та духовно-моральний портрет соціального працівника”.

Самостійна робота №7

Створити рекламну листівку для абітурієнтів спеціальності “соціальний працівник”

Самостійна робота № 8

Розробити презентацію сфери діяльності соціального працівника.

Карту самостійної роботи, де визначено форми академічного контролю, успішність (бали) і термін виконання самостійної роботи бакалаврами, подано у вигляді табл. 6.1.

Таблиця 6.1

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль І. Я-студент			
Тема 1. Витоки і шляхи розвитку Київського університету імені Бориса Грінченка (4 год.)	залік	5	I-II
Тема 2. Кредитно-модульна система організації навчального процесу (4 год.)	Індивідуальне заняття, залік	5	II-III
Тема 3. Самоорганізація студента як базова умова успішного навчання. Методи і прийоми роботи з інформацією (4 год.)	Індивідуальне заняття, семінарське заняття, модульний контроль, залік	5	III-IV
Змістовий модуль ІІ. Професійна діяльність соціального працівника			
Тема 4. Моя майбутня професія (5 год.)	Індивідуальне заняття, семінарське заняття, залік	5	IV-V
Тема 5. Специфіка професійної діяльності (5 год.)	Семінарське заняття, залік	5	V- VI
Тема 6. Професійний портрет соціального працівника (5 год.)	Семінарське заняття, залік	5	VI- VII
Тема 7. Етапи професійного зростання (5 год.)	Семінарське заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль, залік	5	VII- VIII
Тема 8. Компетентнісні виміри моєї професії (4 год.)	Семінарське заняття, залік	5	VIII-IX
<i>Разом: 36 год.</i>	<i>Разом: 40 балів</i>		

VII. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА

(навчальний проект)

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання ІНЗД прилюдним захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Вступ до спеціальності» – це вид науково-дослідної роботи бакалавра, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ, вимоги до них та оцінювання:

- ✓ конспект із теми (модуля) за заданим планом (**5 бали**);
- ✓ конспект із теми (модуля) за планом, який студент розробив самостійно (**7 бали**);
- ✓ анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис (**10 бали**);
- ✓ повідомлення з теми, рекомендованої викладачем (**15 бали**);
- ✓ повідомлення з теми (без рекомендації викладача): сучасні відкриття у педагогічній науці, аналіз інформації, самостійні дослідження (**20 балів**);
- ✓ науково-педагогічне дослідження у вигляді реферату (охоплює весь зміст навчального курсу) з публічною презентацією – **30 балів**.

Орієнтовна структура ІНДЗ – науково-педагогічного дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел. Критерії оцінювання та шкалу оцінювання подано відповідно у табл. 7.1 і 7.2.

Таблиця 7.1

Критерії оцінювання ІНДЗ
(науково-педагогічного дослідження у вигляді реферату)

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	5 балів
2.	Складання плану реферату	2 бал
3.	Аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	15 балів
4.	Дотримання правил реферування наукових публікацій	3 балів
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел)	5 балів
Разом		30 балів

Таблиця 7.2

Шкала оцінювання ІНДЗ
(науково-педагогічного дослідження у вигляді реферату)

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	20-30	Відмінно
Достатній	11-19	Добре
Середній	6 - 10	Задовільно
Низький	0-5	Незадовільно

Орієнтовна тематика реферативних досліджень з навчальної дисципліни
«Вступ до спеціальності»

ІНДЗ з курсу “Вступ до спеціальності “Соціальна робота” має 25 варіантів. Номер обраної теми есе повинен відповідати порядковому номеру прізвища студента у журналі групи.

№	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Літера	А	Б	В	Г	Д	ЕЄ	ЖЗ	ІК	Л	М	Н	О	П	Р	С	Т	У	Ф	Х	Ц	Ч	Ш	Щ	Ю	Я

Тематика ІНДЗ:

1. У чому Ви вбачаєте актуальність проблем соціальної роботи на сучасному етапі розвитку українського суспільства?
2. Професійні якості соціального працівника.
3. Зміст основних принципів Кодексу етики соціального працівника та їх реалізації у практичній соціальній діяльності.
4. Сфери та напрями діяльності соціального працівника.
5. Психологічні та морально-етичні якості соціального працівника.
6. Зміст та класифікація духовно-моральних якостей соціального працівника.
7. Професійна компетентність соціального працівника
8. Комунікативні професійно значущі якості соціального працівника
9. Єдність змісту і технологій у формуванні комунікативної компетентності соціального працівника
10. Спілкування як спосіб взаємодії людей: правила спілкування
11. Типи вимог до фахівця як необхідний компонент процесу спілкування
12. Напрями професійного самовдосконалення соціальних працівників

- 13.Форми професійного самовдосконалення соціальних працівників
- 14.Професійне становлення майбутнього соціального працівника у вищому навчальному закладі.
- 15.Професійні ролі соціального працівника
- 16.Кваліфікаційні вимоги до соціального працівника
- 17.Етика соціального працівника
- 18.Взаємовідносини між соціальним працівником і клієнтом.
- 19.Стандарти етичної поведінки і шляхи її впровадження.
20. Професійні знання та вміння соціального працівника
21. Сфери професійної діяльності соціального працівника
- 22.Функціональний аспект діяльності соціального працівника
- 23.Взаємозв'язок між професійними і духовно-моральними якостями соціального працівника.
- 24.Професійний портрет соціального працівника
- 25.Соціальний працівник: особистість і професія

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студента-бакалавра з дисципліни «Вступ до спеціальності» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

12. Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Система оцінювання навчальних досягнень студентів з дисципліни
«Вступ до спеціальності»

№ п/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за один вид роботи
	Відвідування лекцій	1
	Відвідування семінарських занять	1
	Виконання завдання для самостійної роботи	5
	Робота на семінарському занятті, у тому числі: - доповідь, - виступ, - повідомлення, - участь у дискусії, тощо	10
	Виконання модульної контрольної роботи (1, 2)	25
	Творча робота (у тому числі есе)	20
	Написання реферату	15
	ІНДЗ	30

У процесі оцінювання навчальних досягнень студента-бакалавра застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; звіт, реферат, есе.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 74	«задовільно»	ED
75 – 89	«добре»	CB
90 – 100	«відмінно»	A

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.3.

Таблиця 8.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студента

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою,

	передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента-бакалавра на семінарських, практичних заняттях, лабораторних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Реферативні дослідження та есе, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях (див. п. «Захист творчих проєктів»).

Модульний контроль знань бакалаврів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

У табл. 8.4 представлено розподіл балів, що присвоюються студентам упродовж вивчення дисципліни «Вступ до спеціальності».

Таблиця 8.4

Система оцінювання навчальних досягнень студентів з дисципліни
«Вступ до спеціальності»

№ п/п	Вид діяльності	Кількість завдань	Розрахунок	Загальна сума за видами діяльності
1.	Відвідування лекцій	8	8 x 1 бал	8
2.	Відвідування семінарських занять	6	6 x 1 бал	6
3.	Виконання завдання для самостійної роботи	8	8x 5 балів	40
4.	Робота на семінарському занятті, у тому числі: - доповідь, - виступ, - повідомлення, - участь у дискусії, тощо	6	6 x 10	60
6.	Виконання модульної контрольної роботи	2	2 x 25 балів	50
8.	ІНДЗ	1	1 x 30 балів	30
Максимальна кількість балів з дисципліни		194		

Форма контролю – залік. 100 балів – за семестр. Коефіцієнт з даної дисципліни дорівнює **1,94** ($194 : 100 = 1,94$).

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

IX. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні*: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо), ретроспективний метод.

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ презентації теоретичного матеріалу в Power Point
- ✓ роздаткові матеріали для самостійної роботи студента під час практичних занять;
- ✓ контрольні завдання для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ тести

ХІІІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Вступ до соціальної роботи : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / за ред. Т. В. Семигіної, І. І. Миговича. 2-е вид. – К. : Академвидав, 2010. – 304 с.
2. Карпенко О. Г. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» : навч.-метод. посіб. / Карпенко О. Г. – К. : Слово, 2011. – 248 с.
3. Комунікативна професійна компетентність як умова взаємодії соціального працівника з клієнтом : навч.-метод. посіб. / А. Й. Капська, Л. В. Долинська, О. Г. Карпенко, В. С. Филипчук ; за ред. А. Й. Капської. – К. : ДЦССМ, 2003. – 87 с.
4. Лукашевич М. П. Соціальна робота: теорія і практика : навч. посіб. / М. П. Лукашевич, Т. В. Семигіна. – 2-е вид. – К. : Каравела, 2014. – 368 с.
5. Соціальна робота : навч. посіб. / К. М. Левківський, В. Л. Кулініченко, В. Є. Слушаєва та ін. – К. : НТУУ «КПІ», 2011. – 372 с.
6. Тимошенко Н. Є. Етапи професійного зростання соціальних працівників в системі неперервної освіти / Н. Є. Тимошенко // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка : зб. наук. пр. / за ред. : В. С. Курило, С. Я. Харченко, С. В. Харченко. – Луганськ : ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2014. – С. 132–140.
7. Тимошенко Н. Є. Вступ до спеціальності: соціальна робота. Модуль 2 : навч. посіб. / Тимошенко Н. Є. – К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2014. – 245 с.
8. Я – студент : навч. посіб. / [В. О. Огнев'юк, О. Б. Жильцов, С. О. Караман та ін. ; за заг. ред. В. О. Огнев'юка]. – 2-е вид., доопр. – К. : Київськ. Ун-т імені Бориса Грінченка, 2012. – 224 с.

Додаткова:

1. Айзенк Г. Проверьте свои способности / Айзенк Г. ; пер. с англ. А. Н. Лука, И. С. Хорола ; предисл. И. С. Хорола. – 2-е изд. – Рига : Виеда, 1992. – 176 с.
2. Актуальні проблеми теорії та практики соціальної роботи на межі тисячоліть : монографія / за ред. С. В. Толстоухової. – К. : УДЦССМ, 2001. – 344 с.
3. Александрова О. Н. Психология социальной работы : учеб. пособ. / Александрова О. Н., Боголюбова О. Н., Васильева Н. Л. ; под общ. ред. М. А. Гулиной. – СПб. : Питер, 2002. – 352с.: ил.
4. Алексеева Л. С. Справочное пособие по социальной работе / Алексеева Л. С., Бобкова П. В., Бурлака Г. Ю. ; под ред. А. М. Панова, Е. И. Холостовой. – М. : Юрист, 1997. – 168 с.
5. Бурая Н. П. Соціальна робота : навч. посіб. / Бурая Н. П. – Х. : Ун-т внутрішніх справ, 1996. – 104 с.
6. Вуджек Т. Тренировка ума / Вуджек Т. – Спб. : Питер Пресс, 1996. – 288 с.

7. Гуслякова Л. Г. Основы теории социальной работы : учеб. пособ. / Л. Г. Гуслякова, Е. И. Холостова. – М. : ГАСБУ, 1997. – 187 с.
8. Динамика ценностей в социальной работе / под ред. С. Шардлоу. – Амстердам-К. : АПУ, 1996. – 206 с.
9. Зверева І. Д. Соціальна робота з дітьми і молоддю (теоретико-методологічні аспекти) / Зверева І. Д., Керецман І. В., Пічкарь О. І. – Ужгород : УжНУ, 2000. – 192 с.
10. Капська А. Й. Соціальна робота : технологічний аспект / Капська А. Й. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 352 с.
11. Капська А. Й. Соціальна робота: деякі аспекти роботи з дітьми та молоддю : навч.-метод. посіб. / Капська А. Й. – К. : УДЦССМ, 2001. – 220 с.
12. Капська А. Й. Соціальна робота : навч. посіб. / Капська А. Й. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
13. Лукашевич М. П. Теорія і методи соціальної роботи : навч. посіб. / М. П. Лукашевич, І. І. Мигович. – К. : ПАУП, 2002. – 136 с.
14. Мороз О. Г. Підготовка майбутнього вчителя: зміст та організація : навч. посіб. / Мороз О. Г., Сластьонін В. О., Філіпенко Н. І. – К. : [б. в.], 1997. – 168 с.
15. Мостова І. Першокурснику: поради психолога / Мостова І. – К. : [б. в.], 2000. – 231 с.
16. Основы соціальної роботи : [навч. посіб.] / за ред. Т. Семигіної, І. Григи. – К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська Академія», 2004. – 178 с.
17. Основы социальной работы : учебник / отв. ред. П. Д. Павленок. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : ИНФРА-М, 2001. – 395 с.
18. Основы социальной работы : учеб. пособ. для студ. высш. учеб. заведений / [Н. Ф. Басов, В. М. Басова, О. Н. Бессонова и др.] ; под ред. Н. Ф. Басова. – 4-е изд., стер. – М. : Академия, 2008. – 288 с.
19. Пейн М. Сучасна теорія соціальної роботи / Пейн М. – К. : [б. в.], 2000. – 456 с.
20. Робота з клієнтами соціальних служб / упор. З. Г. Зайцева, І. Д. Зверева. – К. : Етносфера, 1994. – 114 с.
21. Самоорганизация студентов первого курса : учеб. пособ. / П. Е. Рыженков, Е. В. Марусова, Л. М. Хаславская и др. ; под ред. П. Е. Рыженкова. – Новосибирск : Изд-во Новосиб. ун-та, 1990. – 120 с.
22. Семигіна Т. В. Інновації у соціальних службах : навч.-метод. посіб. / Семигіна Т. В., Покладова В. В., Грига І. М. – К. : Пульсари, 2002. – 168 с.
23. Семигіна Т. В. Введення в соціальну роботу : навч. посіб. / Семигіна Т. В., Грига І. М., Шевчук О. С. – К. : Фенікс, 2001. – 288 с.

24. Соціальна робота : [навч. посіб.] : у 3-х ч. / Н. Б. Бондаренко, І. М. Грига, Н. В. Кабаченко та ін. ; за ред. Т. В. Семигіної, І. М. Григи. – К. : «Видавничий дім «Києво-могилянська академія», 2004. – Ч. 1. Основи соціальної роботи. – 178 с.
25. Соціальна робота : навч. посіб. у 7-ми кн. / В. П. Андрущенко, В. П. Бех, М. П. Лукашевич та ін. – К. : ДЦССМ, 2002. – Кн. 2. – 440 с.
26. Социальная работа : ученик для студ. вузов / под общ. ред. В. И. Курбатова. – Ростов н/Д : Феникс, 2000. – 576 с.
27. Социальная работа: теория и практика : учеб. пособ. / отв. ред. Е. И. Холостова, А. С. Совина. – М. : ИНФРА-М, 2001. – 427 с.
28. Соціальна робота в Україні: перші кроки / під ред. В. Полтавця. – К. : "KM Academia", 2000. – 236 с.
29. Соціальна робота в Україні: теорія та практика : посібник для підвищення кваліфікації працівників центрів соціальних служб для молоді : у 3-х ч. / за заг. ред. А. Я. Ходорчука. – К. : ДЦССМ, 2002. – Ч. 3. – 172 с.
30. Соціальна робота в Україні: теорія і практика / під ред. С. В. Толстоухової, І. М. Пінчук. – К. : ДЦССМ, 2002. – 104 с.
31. Соціальна робота : у 7-ми кн. : короткий енциклопедичний словник / В. П. Андрущенко, В. П. Бех, В. А. Башкіреєв та ін. – К. : ДЦССМ, 2002. – Кн. 4. – 536 с.
32. Теория социальной работы : учебник / под ред. Е. И. Холостовой. – М. : Юрист, 2001. – 334 с.
33. Тетерский С. В. Введение в социальную работу : учеб. пособ. / Тетерский С. В. – М. : Академ. проект, 2000. – 496 с.
34. Тюптя Л. Т. Соціальна робота (теорія і практика) : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / Л. Т. Тюптя, І. Б. Іванова. – К. : Україна, 2004. – 408 с.
35. Фирсов М. В. Теория социальной работы : учеб. пособ. для студ. высш. учеб. заведений / М. В. Фирсов, Е.Г. Студенова. – М. : ВЛАДОС, 2001. – 432 с.
36. Холостова Е. И. Профессионализм в социальной работе : учеб. пособ. – М. : Дашков и К, 2007. – 236 с.

Робоча програма навчального курсу
"ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ"

Укладач: *Тимошенко Наталія Євгенівна*, викладач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка